

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an **60** coroane. — Pe șase luni **30** coroane. — Pe trei luni **15** coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inserțiunilor, după învoială —

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 5806 Bis.

Circulară

cătră toate oficiile parohiale și protopresbiterale din arhidieceza ortodoxă-română a Transilvaniei

Onoratul Consiliu Dirigent român prin actul său de datul 10 August, nou a. c. Nr. 10,245/1919, a trimis următoarea telegramă:

Intrarea glorioasă a vitezei armate române în Budapesta, capitala inamicului milenar, și înfrângerea completă a armatelor sale, constituie — fără îndoială — fapta de arme cea mai importantă din istoria neamului nostru. Ea consfințește unirea pe vecie a întregului nostru popor românesc sub sceptrul glorios al marelui nostru rege Ferdinand I. Cuvine-se deci să sărbătorim cu deosebită solemnitate acest mare eveniment istoric, mulțumind — în cântări de laudă și rugăciuni ferbînți — înainte de toate bunului și dreptului Dumnezeu, care ne-a ajutat să aducem la îndeplinire idealul nostru național, adânc înrădăcinat în gândul și sufletul tuturor românilor.

De aceea Vă rugăm, să dispuneți prin circulară, că în ziua de 15/28 August, când serbăm Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, și când se vor împlini 3 ani, de când România a scos sabia pentru eliberarea noastră și pentru apărarea dreptății, să se facă rugăciuni de mulțumită — în toate bisericile românești — pentru strălucita învingere a armatei române, să se țină parastas întru odihna sufletelor și pomenirea eroilor noștri, căzuți pe câmpul de luptă pentru întregirea neamului, în sfârșit să se țină cuvântări patriotice întru glorificarea armatelor noastre, care au intrat biruitoare în Budapesta, inima dușmanului nostru și au curățit acest cuib de teroare de elementele disordinei, cari amenințau cu foc și distrugere o însemnată parte a Europei.

Să se arete misiunea istorică a românismului, ca apărător al culturii creștine contra barbarismului și misiunea civilizatorică din prezent și viitor, ca apărător al dreptății, paznic al ordinii în mijlocul atâtor curente distructive și mijlocitor al civilizațiunii apusene. —

Ne asociem din toată inima la aceste însuflețitoare accente ale patriotismului adevărat românesc, și prin aceasta dispunem, ca Joi, în 15/28 August a. c., la sărbătoarea Adormirii Maicei Domnului, în fiecare biserică din arhidieceza noastră după Rugăciunea Amvonului «Cela ce binecuvintează pe cei ce Te binecuvintează Doamne», să se cetiască din genunchi din ușa sfântului altar rugăciunea de mulțumită cătră

a totputernicul Dumnezeu, care a dus armata noastră la biruință asupra vrăjmașului, și care a supus sumeția capitalei ungurești; ear după terminarea acesteia să se săvârșească parastas pentru odihna sufletelor ostașilor români eroi, căzuți în războiul pentru întregirea neamului; în fine să se țină cuvântare patriotică întru glorificarea oștirilor noastre biruitoare, care după cuvântul birericii, au întors taberele vrăjmașilor în fugă.

Sibiu, 1 August v. 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
arhim. vicar arhiepiscopesc.

Matei Voileanu
ases. cons. ref.

Nr. 135/1919. M.

CONCURS

Consistorul mitropolitan al bisericii ortodoxe-române din Transilvania, Bănat și părțile ungurene publică concurs pentru șapte (7) burse (stipendii) de câte 1000 (una mie) coroane din fundațiunea «Ioan și Maria Trandafil» și anume: două burse pentru tineri din arhidieceză, trei burse pentru tineri din dieceza Aradului, și două burse pentru tineri din dieceza Caransebeșului.

Terminul de concurs se fixează pe 12/25 Septemvrie 1919.

Concurenții vor avea să alăture la petiții următoarele documente:

1. Extras din matricula botezaților provăzut cu clauzula oficioasă, că recurentul și acum aparține bisericii ortodoxe române.

2. Certificat dela antistia comunală, vidimat și din partea oficiului parohial sau protopresbiteral, despre starea socială și materială a petentului, respective a părinților.

3. Testimoniu de pe anul școlar precedent cu nota generală «eminent», pe temeiul căruia concurentul este îndreptățit a continua studiile pentru care cere stipendiu. Stipendiul se poate cere pentru continuarea studiilor la facultăți sau la alte institute mai înalte de învățământ, precum și pentru clasele superioare la institutele de învățământ secundare.

4. Concurenții sunt îndatorați a declara lămurit în petițiile ce vor înainta, dacă mai beneficiază de alt stipendiu, sau ajutor, de unde și în ce sumă?

5. Concurenții, întrucât vor să urmeze studiile superioare la vre-o facultate teologică sau filozofică, sunt datori să alăture la petiție o declarație, că vor rămânea în serviciul bisericii cel puțin atâția ani, în câți au beneficiat de acest stipendiu.

Cererile sânt a se adresa și trimite până la terminul fixat consistorului mitropolitan ortodox român în Sibiu.

Sibiu, din ședința plenară a consistorului mitropolitan, ținută la 24 Iulie v. 1919.

(221) 1—3 Consistorul mitropolitan.

Preoțimea din Bucovina

Delegații preoțimii organizate din Bucovina s'au adunat la Cernăuț în 30 Iulie 1919, să se sfătuească asupra chestiunilor vitale ce ating clerul românesc.

Preoții bucovineni s'au arătat din nou conștienți de menirea ce-i așteaptă în România nouă ca luminători ai credincioșilor și ca îndrumători ai buneii înțelegeri între clasele ce alcătuiesc societatea noului stat românesc. Acest stat nu se poate întări în temeliile sale, decât numai așa dacă va avea preoți bine pregătiți, cu o cultură în conformitate cu vremile ce le-am ajuns, și prin urmare înzestrați de ajuns și cu mijloacele materiale, de care au trebuință.

S'au discutat, în adunarea condusă de părintele protopop al districtului Sirete, Mihai Percec, problemele cu raport la asigurarea situației materiale a preoțimii.

Rezoluțiile mai însemnate sânt următoarele:

1. Toți preoții ortodoxi români, de orice categorie, să primească o porțiune de pământ social în egală măsură, și adevă: preoții dela țară (șes) câte 12 hectare, ear preoții dela munte 24 hectare.

2. După regularea sesiilor în modul arătat, să se dea preoților adaos în număr, și anume:

a) Fiecărui preot nou hirotonit adaos de congruă 350 lei lunar;

b) După 5 ani, această categorie de preoți înaintează la gradul de parohi, și primesc adaosul congrual de parohi: 550 lei lunar;

c) Patru gradații cvincvenale câte 25% din salariu;

d) Preoții trecuți în prezent peste 5 ani de serviciu, primesc gradațiile de sub p. c.;

e) Adaosuri locale și bani de cvartir se regulează după împrejurări. Preoții din Cernăuț primesc bani de cvartir 200 lei lunar, ceilalți preoți 100 lei lunar unde nu sânt case parohiale.

Paușal de cancelarie: 300 lei anual.

Soția de preot, rămasă văduvă, primește jumătate din salariul ultim al soțului ei. Copiii săi orfani câte 100 lei lunar. —

În a doua ședință, ținută sub prezi-

diul profesorului Dr. Vasile Gheorghiu, s'a ales un comitet central de organizare.

S'a discutat chestiunea așa numitelor «pocăiți». S'a decis: publicarea de broșuri instructive, tipărirea Sf. scripturi cu scurte explicări, ținerea de liturgii în sobor, predice și catehizare.

Profesorul Șesan raportează despre unificarea bisericii. Desbaterile interesante, asupra acestei chestiuni, arată că *Statutul organic* poate servi de bază pentru o reformă în organizarea noastră bisericească.

Ședințele Marelui Sfat

In 9 August 1919. Ședința a 18-a. Vice-prezidentul, dl T. Mihali deschide ședința la ora 9 și un sfert.

Sfaturile Naționale aduce lungi ovațiuni generalului Ferigo, atașatului militar italian în București, care intră în sala de ședințe. La cuvintele de salutare, rostite de dl Mihali, generalul Ferigo își arată în limba noastră regretul că nu poate vorbi deplin corect românește. (S'auzim italienește!) Generalul își urmează vorbirea în limba italiană, aduce saluturi și felicitări M. Sale Regelui Ferdinand și poporului român (Să trăiască Italia! Se fac entuziaste aclamări celui ce a sprijinit organizarea legiunii românilor în Italia.)

Dl C. Lucaci mulțumește generalului Ferigo pentru interesul manifestat față de prizonierii noștri de război și-l roagă să arate mulțumirea noastră poporului italian și regelui său.

Intre puternice aclamări, generalul se îndepărtează din sală.

Dl C. Bucșan prezintă propunerea comisiunii electorale cu raport la imunitatea membrilor Marelui Sfat pentru vorbirile din ședințe. Se primește.

Se continuă dezbaterile speciale a reformei agrare. Iau cuvântul dñii: Păteanu, Ionel Pop, Oană, Poruț, Moldovan, Bontescu, Banciu ș. a.

Dl Bontescu, șeful de resort al agriculturii, înaintea Marelui Sfat proiectul de lege de cret pentru înființarea Băncii agrare.

Se alege o comisiune de 15 membri pentru a raporta asupra acestui proiect.

Dl Mihali invită membrii partidului național la o ședință, la ora 2 d. a., în sala Asociațiunii, pentru a se dezbate chestiunea de reorganizare a partidului.

Ședința se ridică la ora 1 d. a.

Aceeași zi. Ședința a 19-a. Se deschide la ora 6 d. a. sub prezidenția dlui A. Bârseanu.

Dl I. Suciu, șef de resort, renunță la postul de șef al organizării, deoarece are impresia că nu se mai bucură de încrederea Consiliului dirigent. (Protestări.)

Dl A. Bârseanu răspunde, că dl I. Suciu

n'are motiv d'a se retrage din Consiliu. (Aprobări.)

Dl I. Suciu stăruiește în hotărârea sa.

Consiliul dirigent va hotărâ.

Se intră în ordinea de zi.

Cu unele modificări se primesc mai mulți paragrafi ai proiectului de lege agrară. Au vorbit dñii Bontescu, N. Bălan, Aci, Maniu ș. a.

Ședința se ridică la ora 8 și jumătate.

In 11 August 1919. Ședința a 20-a. Se deschide la ora 9¹/₂ a. m. Prezidează dl T. Mihali.

Se primesc nemodificate art. 37—54, ear altele cu amendamente. Proiectul se votează în unanimitate.

Dl V. Bontescu mulțumește, în mijlocul aprobărilor generale, funcționarilor cari s'au distins în deosebi la compunerea proiectului, dl Orvadă și Poruț. Maghiarii și sașii, zice oratorul, n'au putut participa la ședințele noastre; însă organele lor chemate au avut prilej să dezbate proiectul ce li s'a înaintat, ear noi am luat în considerare și dorințele lor.

Țăranul Uroș Păteanu, în numele țărănimii, mulțumește Consiliului dirigent pentru grija ce o poartă poporului.

Dl Moldovan constată atitudinea corectă a țărănilor și le exprimă recunoștință.

Dl I. Lăpădat raportează în chestiunea Băncii agrare. Capitalul băncii va fi 50 milioane. Statul va prelua partea nesubscrisă din acest capital. Banca agrară, chemată să apere interesele sociale și economice ale populațiunii, va da împrumuturi cu 4 la sută. Celelalte bănci vor sprijini Banca agrară, contribuind cu munca lor în interesul acțiunii de împrumut. Recomandă spre primire proiectul, stătător din 12 articole.

Iau cuvântul: Episcopul Cristea, dñii Bontescu, Roșianu.

Proiectul se citește și se votează în general și în special.

Dl A. Bârseanu, după aceasta, face un reasumat al lucrărilor săvârșite în ședințele de până acum ale Marelui Sfat, și arată că prin cele două proiecte votate, Marele Sfat a dovedit îngrijirea ce o păstrează totdeauna pentru îmbunătățirea sorții clasei țărănești.

Dl Tripon își manifestă mulțumirea pentru munca îndeplinită începând dela adunarea din Alba-Iulia și până astăzi.

Țăranul Borcuță, amintind de suferințele și durerile românilor de dincolo de linia demarcațională, — suferințe din care și-a luat partea și vorbitorul, — aduce cuvinte de recunoștință pentru viteza noastră armată și pentru părintescul Consiliu dirigent.

Dl O. Goga, răspunzând se bucură, că țăranul Borcuță a părăsit partidul socialist. Plugarii nu se potrivesc în mijlocul socialiștilor, cari își văd de interesele proprii, și nu de ale poporului.

Ședința se ridică la ora 11 și jumătate.

Aceeași zi. Ultima ședință. Este deschisă la ora 5 d. a. Prezidează dl T. Mihali.

După observarea dlui N. Bălan la procesul verbal, și după răspunsurile dlui I. Pop, Bontescu și Orvadă, urmează mai multe interpelări.

Dl Iosif interpelează pe șeful de resort al internelor, cu privire la jandarmeria care nu-și împlinește întru toate datoria.

Dl I. Maniu, șeful resortului dela interne, răspunde că jandarmeria a adus și aduce mari servicii pentru siguranța statului. Neajunsurile vor fi înlăturate. Cere ca orice caz singuratic să fie adus la cunoștința autorităților, care vor ancheta și pedepsi pe vinovați.

Dl I. U. Soricu interpelează în afacerea revizuirii pașapoartelor și bagajelor ce trec în vechiul regat. Această revizuire stă în contradicție cu ideea de unitate națională, și este păgubitoare și din punct de vedere economic. (Aprobări.)

Dl I. Maniu recunoaște acest adevăr. Dar, de altă parte, având în vedere lucrarea bolșevică împotriva României întregite, siguranța statului pretinde astfel de control. Revizuirea va înceta, îndată ce comandamentul trupelor va afla că este de prisos.

Dl I. U. Soricu adresează a doua interpelare, și cere ca vădulele și orfanii rămași după soldații ardeleni recrutați și căzuți în vechiul regat să-și poată primi ajutoarele aici acasă, căci le vine greu să meargă în regat.

Dl I. Maniu răspunde că n'are cunoștință de asemenea cazuri; dar se vor lua măsuri, ca astfel de ajutoare să se plătească prin organele de aici.

Dl I. U. Soricu adresează a treia interpelare, resortului de agricultură, în chestiunea prețului fabricatelor din Ardeal vândute în România veche.

Dl V. Bontescu, șeful de resort, dă lămuriri.

Urmează întregirea Consiliului dirigent.

Dl I. Maniu, aducând cu regret la cunoștință retragerea din Consiliu a dlui Jumanca și Flueraș, propune să se întregască numărul de 15 membri ai Consiliului dirigent prin alegerea dlui M. Popovici și T. Brediceanu.

Se primește unanim.

Noi aleși șefi de resort mulțumesc pentru încredere și distincție.

După aceasta, dl I. Maniu ține un mare discurs politic, în care s'a ocupat de: chestiunea dreptului nostru asupra Bănățului întreg, problema minorităților și controlul ce ni se impune din afară, ocuparea Budapestei de trupele române, constatând că ne-am luptat împotriva ungarilor, cari au avut armată organizată de republica maghiară, aflătoare în stare de război cu românii. Noi nu urmărim cuceriri de teritorii, ci voim pace; ear pentru a fi scutiți de viitoare năvăliri cerem: Bănățul nestirbit, frontiere sigure la Tisa și la gurile Murășului, și pentru Ungaria un guvern maghiar de încredere, care să nu primejduiască nici interesele Europei centrale, nici ale noastre.

FOIȘOARA

Refugiații Ardealului

— Scrisori din pribegie —

de Dr. Ioan Matelu.

(Urmare)

Dar vânzarea rusească, întors-a bucuria noastră în durere. Ca să nu cădem în mâinile dușmanilor, cari ne-ar fi spânzurat pentru că ne-am părăsit vetrele și ne-am alipit de sânul maicii noastre, România s'a gândit la noi cu adevărată dragoste. Ea voia să ne mântue de moarte. Unde eră locul nostru de scăpare? O știre trimisă în grabă cu telefonul prin toate colțurile Moldovei, ne vestiă, că vom fi trimiși în Rusia. Ne-am cutremurat de groază. Ni se părea că cerul cade peste capetele noastre, că din toate părțile se întunecă zărilor, și o largă prăpastie se deschide înfiorătoare ca să ne înghiță de vii. Blesteme ieșeau atunci din gurile arse, jale se întindeau în suflurile cernite și lacrimi amare înecau inimile noastre sfășiate. Căci ce putea fi mai trist și mai zdrobitor pentru noi, decât să ne vedem nimicite nădejile spre Ardeal

și să fim siliți a pribegi din nou spre țara vânzătoare, spre pustiurile ei grozave și înfrigate, unde atâția din frații noștri prizonieri și-au găsit moartea nemângăiată. Atunci ne-am adus aminte de soarta israelitenilor în pustie. Dar în nenorocirea lor, acei rătăcitori aveau cel puțin visul care-i ducea spre Canaan, pământul făgăduinței, pe când noi nu vedeam decât stălpul de foc al chinurilor amare.

Spre pustie... spre pierzare... Această simțire înspăimântătoare sbuciuma pe toți pribegii.

III.

Pentru a doua oară s'au stricat căminurile noastre. Și cu câtă trudă au fost ele înfiripate. Preoții și învățătorii noștri așezați prin satele Moldovei, porniseră la muncă grea, arând, săpând și plivind numai spre a strânge câte ceva pentru viața zilnică. Ei au schimbat de nevoie patrafirul și cartea cu sapa și alte îndeletniciri, pe cari nici odată nu s'ar fi gândit să le aibă. Unii cântăreau care de fân ziua 'ntreagă, alții vindeau păpușoiu ori oleiu prin dughene murdare pentru a câștiga un ban din care să trăiască. De câteori nu-l găseam la Roman pe părintele Ion Agărbiceanu, tremurând de frig cu

ferăstrăul în mână în curtea din strada Cuza Vodă. Și zgribulit intră apoi în casă, unde, strâmtorat într'un ungher la o masă năcăjită, s'apucă să scrie articole de îmbărbătare pentru cei slabi în credință. Dar ori cât de multe greutatea am fi împințat, ele nici odată n'au putut să ne doboare, căci vedeam întărindu-se ostirea, care să ne ducă spre țara noastră dorită. Ea ne-ar fi dus, dar n'a avut noroc. Vânzarea blăstămată i-a curmat avântul, iar nouă ne-a zdrobit așteptările. Și ne-am desfăcut gospodăriile. În graba cea mai mare am înodat câteva haine tocite, ne-am luat merinde de drum, lăsând în grija celor ce ne-au dat adăpost rămășițele triste ale agonisitei noastre pribegi. Dar ceeace a făcut atât de jalnică plecarea noastră, a fost clipa despărțirii de ai noștri. Când am părăsit Ardealul plângeau în prag bătrânii, acum ne bociau cu lacrimi de zdrobire mamele desnădăjduite. Atunci se știă, că deși părăsim ograda părintească, trecem pe pământul iubit al României, care a sărit să ne scuture lanțurile robiei. Acum însă, ne desprindem din ultimul petec de loc românesc, ca să fim duși în depărtări necunoscute, într'o țară înghețată, unde limba noastră eră surghiunită

(Vorbitorul este viu feliicitat).

Di E. Dăianu zice, că nu trebuie să dăm uitării nici soarta românilor din Macedonia și din valea Timocului. (Aprobări).

Mai vorbește episcopul Tr. Frențiu, după care dl T. Mihalî încheie ședința Marelui Sfat Național și mulțumind membrilor pentru răvna manifestată la desbateri, aduce omagiile adunării la adresa suveranilor tuturor românilor.

La propunerea dlui I. Maniu se introduce în procesul verbal, că funcționarea Marelui Sfat încetează deodată cu întrunirea corpurilor legislative.

Episcopul Miron Cristea, la încheierea ședinței, imploră ajutorul divin asupra lucrării Marelui Sfat Național.

Procesul verbal din ședință verificându-se, Sfatul se încheie la ora 7 și un sfert seara.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orice chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Expoziția militară

a războiului din 1916—1919 pentru întregirea neamului

În clădirea Școalei Clementina din București Strada C. A. Rosetti a strălucit câteva săptămâni Expoziția războiului pentru întregirea neamului.

Opera s'a datorit ministerului de război, care a luat inițiativa de a expune vederii tuturor, și în special a tinerimii, diferitele materiale întrebuințate în acest război și a trofeelor cucerite.

Ele sânt mărturia strălucirii întregului neam românesc și a vitejiei celor cari cu sabia în mână au croit soarta României de mâne.

Expoziția aceasta nu este decât embrionul muzeului militar, care va rămânea de veci. A stat deschisă până la 15 August 1919. Obiectele

expuse vor trece acum în muzeul istoric al războiului.

Ele sânt de o mare valoare instructivă.

Este imposibil a reda amănunțit întreg cuprinsul expoziției militare. S'au expus:

Tunuri de câmp, tunuri de munte, tunuri contra aeroplanelor, invențiuni românești sistem Burileanu și Negrei. Mortiere de tranșee, capturată dela dușman. Bombe de Zeppelin neexplodate aruncate în București, tun mitralieră, tun cu aer comprimat. Arme de tot felul. Relicvii strânse pe câmpul de luptă. Aparate pentru operarea răniților. Colecție bogată de fotografii din cele mai interesante. Materiale întrebuințate de pionierii și pontonierii noștri. Posturi de telegrafie fără fir. Picturi și sculpturi ale artiștilor români, făcute în război ș. a. ș. a.

Dezastrul armatei maghiare

După declarațiile ofițerilor făcuți prizonieri, rezultă că inamicul concentrase numai la Solnoc, 4 divizii și peste 200 guri de foc, din care 60 de calibru mare, iar în total pe întregul front 7 divizii și circa 400 tunuri și câteva detașamente de cavalerie.

Că ocazia înfrângerii suferite de armata maghiară în regiunea Solnoc (luptele dela 24—27 Iulie crt.), comandantul Diviziei I-a inimice dela Mișcolț a primit o telegramă prin care Comandantul spunea:

«La Solnoc diviziile 5 și 4 distruse complet; drumul în retragere este tăiat; mult material de război rămas în mâinile inamicului; moralul trupeii complet scăzut. Divizia I-a se face atentă pentru orice eventualitate; la nevoie ordonați corpurilor de trupă de sub ordinele Dvoastră retragerea».

Din declarațiile prizonierilor rezultă că inamicul a suferit pierderi mari și în sectorul de nord, în luptele din regiunea Bakanaz și în special la Nagyfal, unde în zăpăceala luptei, soldații fiind beți, se împușcau între ei.

Debandada armatei dușmane în retragere se manifestează pretutindeni. Posturi de unități sub formă de bande și soldați izolați cari dezerteră, unii din ei cu armele, înainte de predarea unităților cărora aparțineau, cuturează în cea mai mare destrăbălare diferitele regiuni în drumul spre casele lor, jăfuind și îngrozind populația, care așteaptă cu nerăbdare sosirea trupelor române pentru a pune capăt ororilor și a restabili ordinea.

Soldații din ținuturi mai îndepărtate, cari nu s'au putut întoarce pe la casele lor, se predau fără nici o împotrivire, cu tot armamentul lor, la apropierea trupelor noastre.

Astfel s'au predat unitățile a șase divizii în compunerea cărora intrau și mulți soldați din regiunile Ungariei ocupate de noi și de aliații noștri.

O undă de bucurie dar și de durere revoltată abia ne mai cuprindea atunci, când străbăteam prin piața Unirii, unde strălucia proaspătă gloria vitejilor noștri ostași. Erau o parte din tunurile și mitralierele cucerite dela Germani, în sângeroasa navală din preajma Carpaților. Cum erau înșirate în jurul statuii lui Cuza-Vodă, noi le priveam încrămeniți și ne gândeam poate ca și marele Domn la vitejia fără noroc a neamului nostru înșelat. Ni se strâneau pumnii de mânie în fața marilor ticăloșii, pe cari ni le desveliseră un an întreg de lupte și de suferințe. Toată jertfa noastră de sânge ca și minunata putere de împotrivire a oștirii românești, au fost stropite cu noroiul scârbos al vânzării. Norocul nostru se ducea, ca să înceapă pătimiri înfricoșate. Cu tâmpile aprinse de aceste gânduri s'au grămădit bejenarii la stația Nicolina din marginea Iașilor. Ce vedere tristă! Sute de oameni, frunțași din Ardeal trecuți de 70 de ani ca Ioan Preda și N. P. Petrescu, preoți albiți ca Ioan Mateiu, Gh. Babeș, I. Popea, Ioan Manta, I. Maximilian ș. a. scriitorul I. Agârbiceanu cu soția și patru copilași, preotese nemângăiate ca Doamna Baca cu doi copii și M. Doican jelind

Comunicat oficial

— 10 August 1919 —

Frontul de est: Incercări isolate de trecerea Nistrului și fraternizare au fost respinse cu focuri. Una din vedetele noastre, suprinzând posturile inimice dela gura Nistrului, a capturat 3 tunuri de câmp.

Frontul de vest: Se urmăresc fracțiunile armatei roșii retrase spre frontiera ceho-slovacă, precum și câteva unități isolate apărute la sud de Budapesta. Diviziile care au capitulat, continuă să depună armamentul și materialele cu care erau provăzute.

— 12 August 1919 —

Frontul de est: Schimburi de focuri de armă mai viu în sectorul Drugosar. Incercări de fraternizare au fost respinse cu focuri. În operațiunea întreprinsă de escadrila noastră de vedete la gura Nistrului, s'au mai capturat încă 2 obuziere de 152 mm., material de telegraf și telefon, de cai ferate și câteva bărci.

Frontul de vest: Se urmăresc fugarii armatei din pădurile la nord și vest de Hernad și dela sud-vest de Budapesta.

Marele Cartier General.

Ordin circular

cătră toate comandamentele militare și cătră primăriile comunale, respective oficiile polițienești

Proiectul legii agrare, Art. 51 prevede, că toți aceia cari nu au urmat ordinul de chemare, mai departe desertorii etc. nu vor beneficia de pământ.

Sub desertori sânt a se înțelege sub acest raport nu numai aceia, cari cu intențiunea de a se sustrage pentru totdeauna de sub serviciul militar, părăsesc corpurile lor, ci vor fi calificați de atari și toți acei soldați, cari se îndepărtează cu orice ocazie, — or de ce durată ar fi îndepărtarea lor, — dela unitățile cărora aparțin, fără voia superiorilor.

Primăriile comunale, resp. oficiile polițienești au datoria să ceară, ca toți cari — aflându-se în serviciu militar — se înapoiază la domiciliu, să arete permisul de absentare sau concediu, ear despre toți, cari nu vor avea asupra lor vreun astfel de permis, sânt datoare sub urmarea pedepsei disciplinare să poarte o listă, conținând numele contravenientului, trupa căreia aparține și timpul, cât a absentat dela trupă.

și viața românească stinsă. În stepe tioroase bătute de furtuni, unde trăia un popor al cărui suflet a fost mereu o taină, unde astăzi țâșnia însângerat izvorul nenorocirii noastre...

De aceea plâneau acum sufletele noastre, într-o cutremurare, pe care n'o simțisem atât de puternic în ceasul plecării din Transilvania. Obidiți și desnădăjduiți ne-am urcat grămadă în trenurile de marfă, cari ni se păreau atunci niște care de morți ce ne duc la groapă. Lăzi, desagi, străiți, leagăne, pături, erau aruncate una peste alta în vagoanele fără ferestri, iar pribegii se mișcau greoiu și cu fețele întunecate domolind scâncetul copiilor ori căutându-și câte-un colțisor de ațipeală trecătoare. Strămtorați și nedormiți, zăbovind prin gări zile și nopți întregi am ajuns să vedem Iași, unde se strâneau pribegii din toată Moldova. Aici ni s'au făcut hărțile de drum în 3 zile. În acest răstimp pribegii își purtau jalea pe străzile înțesate de o lume alarmată, ce năvălia la pașapoarte. În lipsă de locuințe, cei mai mulți am făcut nopțile prin grădini, în care de bejenari oprite la marginea orașului ori pirotind în colțuri de uliți.

pe soțul, tatăl și fratele ei morți la Ciurea, mame tinere cu sugacii la piept, învățători năcăjiți ca Ioan Fătu cu soția și 7 copii, între cari cel mai mic abia de câteva luni, țărani cu hainele rupte și bărbile mari, toți aceștia așteptau lângă linia ferată cu privirea pierdută, încunjurați de o mulțime de bagaje sărăcăcioase. După ceasuri chinuitoare, ni se împărțesc hărțile de drum. Trenul nostru sosește. Un tren lung de transporturi, fără scări. Oamenii se grămădeau la vagoane, năcăjindu-se cu urcarea copiilor și a calabalacului.

Cu mare greutate ne-am văzut toți suiți în aceste vagoane de pribegie. Trenul șueră și pornește. Dar după câteva minute se oprește la o orecare depărtare de oraș. Acolo am petrecut două nopți de 1 și 2 August. Pe semne ca să mai ascultăm o clipă frământarea Moldovei și să sărutăm încodată pământul binecuvântat, care un an de zile ne-a potolit durerile și ne-a hrănit nădejile. În dimineața zilei de 3 August o smâncitură puternică ne scutură din gândurile negre ce ne copleșiseră și făcându-l grăbit al roților ne duce spre Prut.

(Va urmă).

Unitățile militare, din contingentul cărora se îndepărtează vreun soldat fără permis, au datoria să anunțe despre aceasta primăria, resp. oficiul polițienesc al domiciliului îndepărtat, pentru a fi trecut în lista desertorilor.

Aceste liste se vor pune la începerea lucrărilor pentru împărțirea pământului la dispoziția comisiilor județene, pentru a-i exclude pe toți cei cuprinși în acestea din șirul celor, cari se vor împărți de pământ.

Preș. Consiliului Dirigent.

Pentru orfelinat

Funcționarii Resortului de culte și instrucțiune publică din Sibiu au făcut următoarele contribuțiuni la răscumpărarea cununei pe mormântul lui *Traian Tudor Brediceanu*, fiul dlui Dr. Tiberiu Brediceanu, pentru orfelinatul din Sibiu.

Dr. Valer Braniște, șef. de Res.	Cor.	30
Dr. Onisifor Ghibu, secr. gen.	"	20
Dr. Ioan Lupaș, secr. gen.	"	20
Dr. Alexandru Rusu, secr. gen.	"	20
Dr. Gavril Precup, dir. inv.-sec.	"	20
Dr. Moise Ienciu	"	20
Dr. Ioan Mateiu	"	10
Dr. Ioan Bunea	"	20
Petru Ilcuș	"	10
Nicolae Chisan	"	10
Virgil Nistor	"	10
Victor Stanciu	"	20
Emilian Stoica	"	10
Pompei Morușca	"	10
Iuliu Crișan	"	10
Petru Coroiu	"	10
Lucian Secoșanu	"	10
Lazar Mircea	"	5
Nicolae Botciu	"	5
Petru Olariu	"	5
Silviu Iordan	"	5
Gheorghe Roșcohan	"	5
Traian Murgu	"	5
Filoftea Iridon	"	4
Silvia Nicolae	"	5
Stefan Petra	"	5
Aurel Barbu	"	5
Aron Șerb	"	5
Eugen Pantea	"	10
Nicolae Mița	"	5
Valeriu Popoviciu	"	5
Iuliu Bock	"	5
Iulian Pincu	"	5
Petru Nica	"	5
Dr. G. Papp	"	20

Total . 369

Cassa arhidiecezană.

Știrile zilei

In urma sfintei sărbători de Marți, Schimbarea la față, numărul proxim al ziarului nostru apare Miercuri la ora obișnuită.

Memoriu. Prea Sfințiile Lor, Episcopii Ioan I. Papp și Miron E. Cristea, în fruntea unei delegațiuni a bisercii noastre, s'au prezentat în 12 l. c. la Președintele Consiliului dirigent, dl Iuliu Maniu și i-au prezentat un memoriu în vederea organizării și a situației viitoare a bisercii ortodoxe. La cuvintele P. S. L. Episcopilor Ioan I. Papp și Miron Cristea, dl Maniu a făgăduit întreg sprijinul Consiliului dirigent.

Svabii și Bănatul. Duminecă în 10 l. c. s'a ținut în Timișoara o mare adunare, în care delegații poporului german bănațean s'au rostit în unanimitate asupra alipirii Bănatului întreg la România. S'a trimis Consiliului dirigent o telegramă de salutare, unde se spune că germanii din Bănat doresc să aparțină regatului român și protestează unanim împotriva sfârșirii Bănatului. Rezoluția va fi înaintată Consiliului prin o delegație trimisă din mijlocul adunării, ai cărei preșidenți au fost marele proprietar *Wettel* și colonelul *Möller*.

La București. Președintele Consiliului dirigent, dl I. Maniu a plecat în 12 l. c. seara la București, unde va sta câteva zile.

Telegramă. Dl general Prezan a trimis președintelui Marelui Sfat Național următoarea telegramă:

În numele armatei și al meu vă rog să primiți și să transmiteți Marelui Sfat Național, expresiunea viilor noastre mulțumiri pentru sentimentele de adevărată și frățască dragoste ce ne arătați și cu această fericită ocazie. Prin ocuparea Budapestei s'a răsunat un trecut nesfârșit de suferințe și s'a asigurat pentru totdeauna poporului românesc granițele sale istorice. Sacrificiile făcute de armată cu această ultimă ocazie sânt pe deplin resplătite prin mulțumirea ce avem de a ne fi făcut datoria către neamul întreg și către d. voastră ardeleni în special, cari dela intrarea noastră în Ardeal ne-ați îmbrățișat neconținut cu o dragoste cu adevărat frățască.

General Prezan.

Din Budapesta. Un consiliu ministerial, ținut zilele acestea în Budapesta, a hotărât să recunoască de regent pe arhiducele *Iosif*, până la alegerile pentru adunarea națională. Noii miniștri au depus jurământul în mâinile regentului.

Dobrogea. «*Independance Roumaine*» publică un articol în care declară că guvernul român, nu poate admite discuția în chestiunea Dobrogei-Nouă, care este o veche provincie românească și care până în momentul intrării în război a României îi aparținea. România poate sta de vorbă numai cu acel guvern bulgar, care va recunoaște de mai nainte punctul de vedere românesc.

Declarații. Citim în *Românul* din Arad: Dl Brătianu a declarat în Arad, că punctul său de vedere constă în a apăra interesele naționale ale țării, și a declarat în repetate rânduri, cu surâsul plin de satisfacție, că Bănatul va fi al nostru și revendicările României, are credința și speranța, că vor fi realizate. Spuneam eri, că dacă d. Brătianu nu ar fi avut anumite indicații în această privință, în dubla sa calitate de Președinte al Consiliului de miniștri și președinte al delegației române la Conferința de pace, nu ar fi riscat afirmațiuni neconforme cu realitatea. Căci nu ne putem închipui că d-sa ar fi intenționat să facă suport de partid din marile interese ale neamului, orcât de juste ar fi dorințele partidului d-sale. De aceea se va fi remarcat, că d. ministru St. C. Pop a declarat că îl însoțește ca simplu particular, nu ca persoană oficială, nici ca oficios.

† **Subloc. Ionel Ștefan Pop.** Primim: Corpul ofițerilor din Batalionul Nr. 1 «Avram Iancu» cu durere aduce la cunoștință încetarea subită din viață a camaradului *Ionel Ștefan Pop*, sublocotenent de rezervă, întâmplată în ziua de 4 August la orele 3 p. m.

Înmormântarea va avea loc la 7 August orele 6 p. m. în cimiterul bisericii române gr. cat. din Abrud.—

Abrud, la 6 August 1919. Fie-i țărâna ușoară! — *Corpul ofițerilor Batalionul Nr. 1 «Avram Iancu»*

† **Silvia Gonțea** născ. *Roman*, preoteasă în Tâșnari, după scurte și grele suferințe, împărțită cu Sf. Taine, a încetat din viață Duminecă în 27 Iulie a. c. la ora 2 din noapte, în anul al 43-lea al etății sale și într'al 15-lea al fericitei sale căsătorii. Înmormântarea s'a făcut Marți în 29 Iulie a. c., la ora 2 p. m. în cimiterul bisericii ort. rom. din Tâșnari. În veci amintirea ei!

Internat pentru elevi. Ni se comunică din Orăștie, că pe lângă liceul «Aurel Vlaicu» ce se va deschide acolo la toamnă cu 8 clase, va fi și un *internat*, cu edificiu corăspunzător, sănătos cu o curte spațioasă, și grădină mare. Se pot plasa 100 de studenți. Considerând ajutoarele care le va da orașul și institutul *Ardeleana*, precum și contribuțiile benevole, se speră că, chiar de s'ar menține prețurile de astăzi, se-tele unui elev nu se vor urca mai mult ca 140—150 coroane lunar.

In urma lipsei de hârtie sântem siliți să tipărim numărul de astăzi, — în loc de 8 pagini, — numai pe 4 pagini.

Grâu ieftin în Basarabia. Ziarul din Chișinău, *Sfatul Țării*, scrie: Din cauza recoltei minunate din anul acesta, prețul grâului scade din zi în zi; în prezent se vinde kilogramul cu 1 leu 20 bani până la 1 leu 40 bani.

Profesori în Cernăuți. Sânt confirmați la Universitatea din Cernăuți următorii profesori:

Dr. Ioan Nistor, profesor titular de istoria sud-est europeană la facultatea filosofică; Dr. Karl Alfons Peneche, profesor titular de geologie la facultatea filosofică; Dr. Fritz Netolitzky, profesor titular de farmacognosie la facultatea filosofică; Dr. Carl Siegel, profesor titular de filosofie la facultatea filosofică.

Dr. Emilian Voiuțchi, profesor titular de teologie morală; Dr. Ștefan Saghin, profesor titular de dogmatică specială; Dr. Vasile Tarnavschii, profesor titular pentru studiul biblic, exegesa testamentului vechi și limbile orientale; Dr. Vasile Gheorghiu, profesor titular pentru studiul biblic și exegesa testamentului nou; Dr. Eugen Kozak, profesor titular de limba și literatura paleoslavonă; Dr. Dionis Jeremijew, profesor titular de teologie practică.

Pentru două jertfe ale războiului. Neconsolata d-nă Constanța Isac n. Baca, soție de capelan în Topârcea, cu scop de a eterniza memoria iubiților ei frațiori *Aurel*, fost absolvent de gimnaziu și stegar, decedat în urma strapaților din război în spitalul din Timișoara în 7 Aprilie 1918, și *Coman*, fost student în cl. VIII-a gimn., zdrobit în urma exploziei unui glonte de tun de pe câmpul Poplăcii în 1916, pune temei cu 100 cor. la «Legatul frații Aurel și Coman Baca pentru ajutorarea copiilor săraci din Poplaca, aplicați la meserii». Legatul se atașază la fondul Episcopului N. Popea pentru masa inv. meseriași. Pentru prinos exprimă mulțumite sincere: *V. Tordășianu*, prez. Reun. meseriașilor români sibiieni.

Trenuri la Băile de la Ocna. Intre Sibiu și Ocna circulează următoarele trenuri:

Tr. 8418 pleacă din Sibiu la	8.20 a. m.
" 8405 " " " "	2.00 p. m.
" 8411 " " " "	4.32 "
" 8472 sosește la " "	12.04 "
" 8406 " " " "	3.37 "
" 8416 " " " "	8.09 "

Pentru aceste trenuri sânt valabile biletele de vecinătate și biletele de tur-retur.

Dacă cineva voește a călători la Ocna și înapoi cu trenul de *persoane*, este îndatorat a-și scoate bilet valabil pe distanța chilometrică 31—40 (bilet de carton), deoarece biletele de vecinătate și biletele tur-retur pentru tren de persoane nu sânt valabile.

Nr. 5426/1919.

(219) 3—3

Concurs

Pentru liferarea de:

1. carne de vită,
 2. carne de vițel,
 3. carne de porc,
 4. unsoare, — toate de prima calitate, pentru alimentarea alor 120—200 elevi din Seminarul «Andreian» din Sibiu, pe anul școlar 1919/20.
- Reflectanții să-și înainteze cererile Consistorului arhidiecezan până în 7/20 August a. c. unde pot afla și condițiile speciale pentru încheierea contractului.

Sibiu, din sedința Consistorului arhidiecezan, ca senat epitropesc, ținută la 22 Iulie 1919.

Dr. Harion Pușcariu
vicar arhiepiscopesc.

Doi băieți

cu școală românească și deplin sănătoși se primesc imediat ca elevi în Tipografia arhidiecezană din Sibiu.